

De Hagenaar te Enkhuizen

<https://hdl.handle.net/1874/367463>

J. de Winkel

N. 305

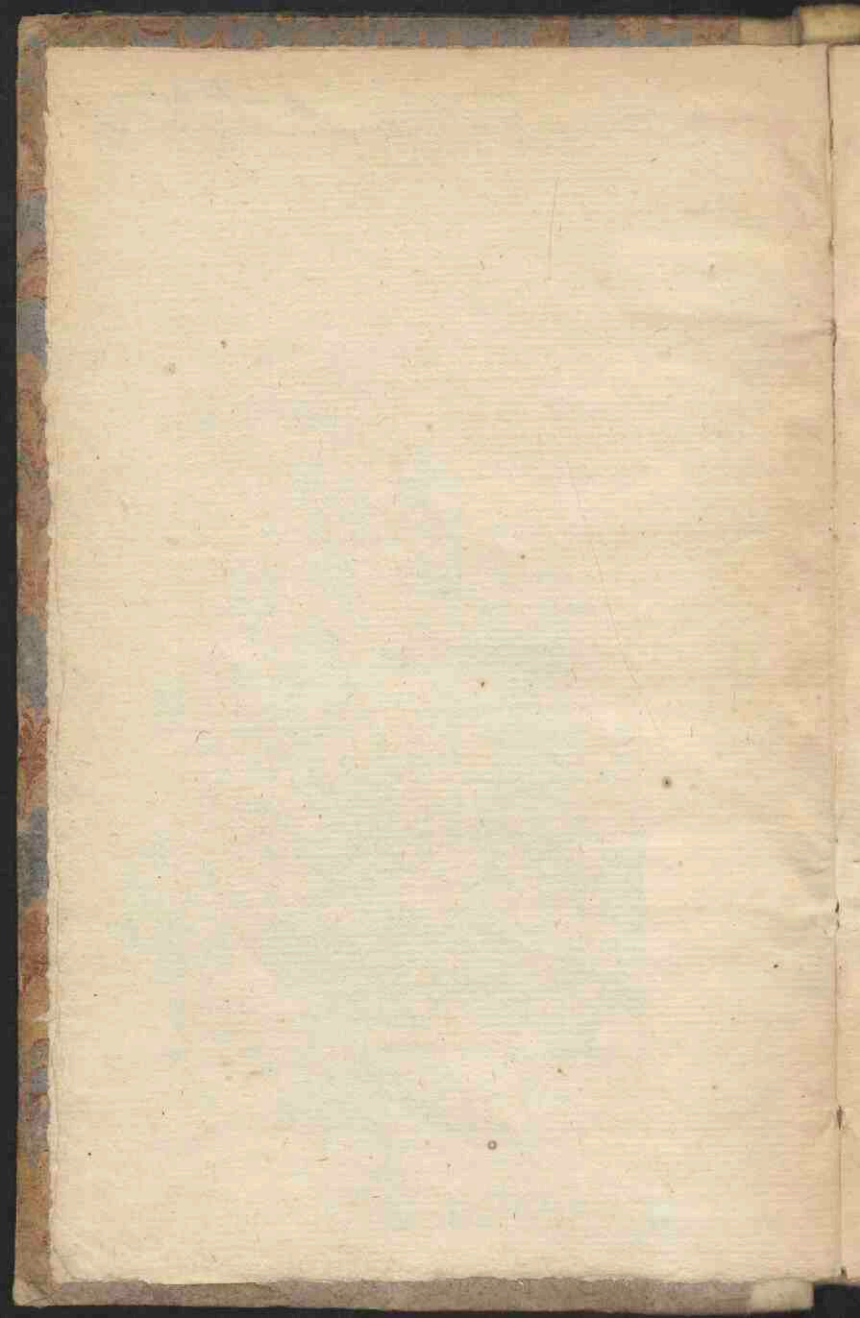
Tooneelstukken

Te WINKEL

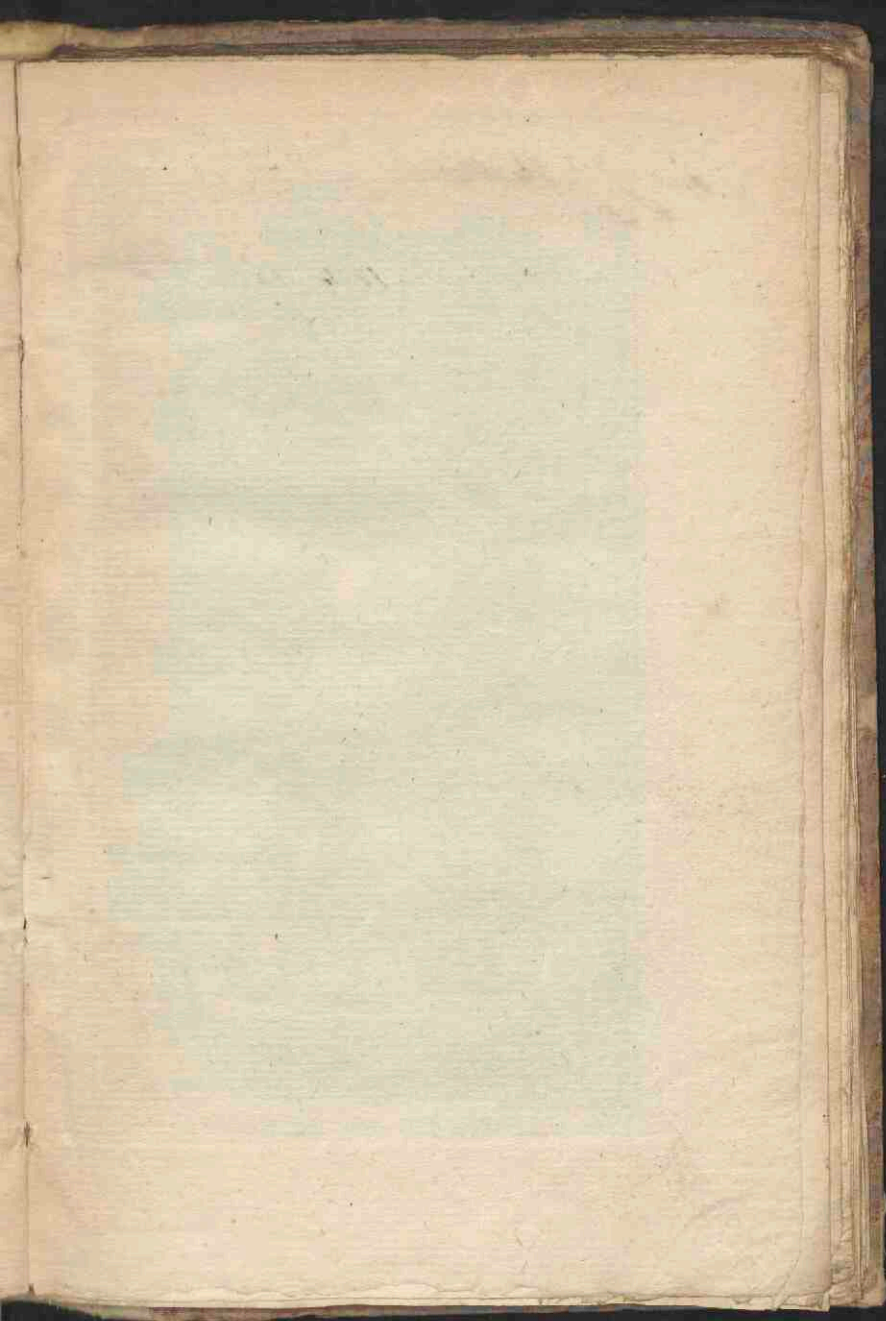
No. 294

J. LeWickel

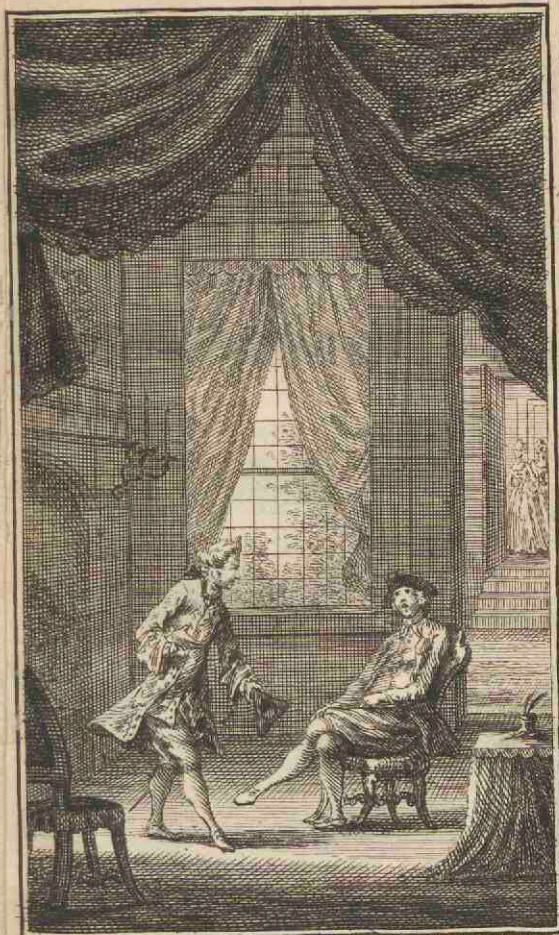

door J. J. Hartwinck. vertaald.

Een volgende deel is van 1784, Amst. 8°.

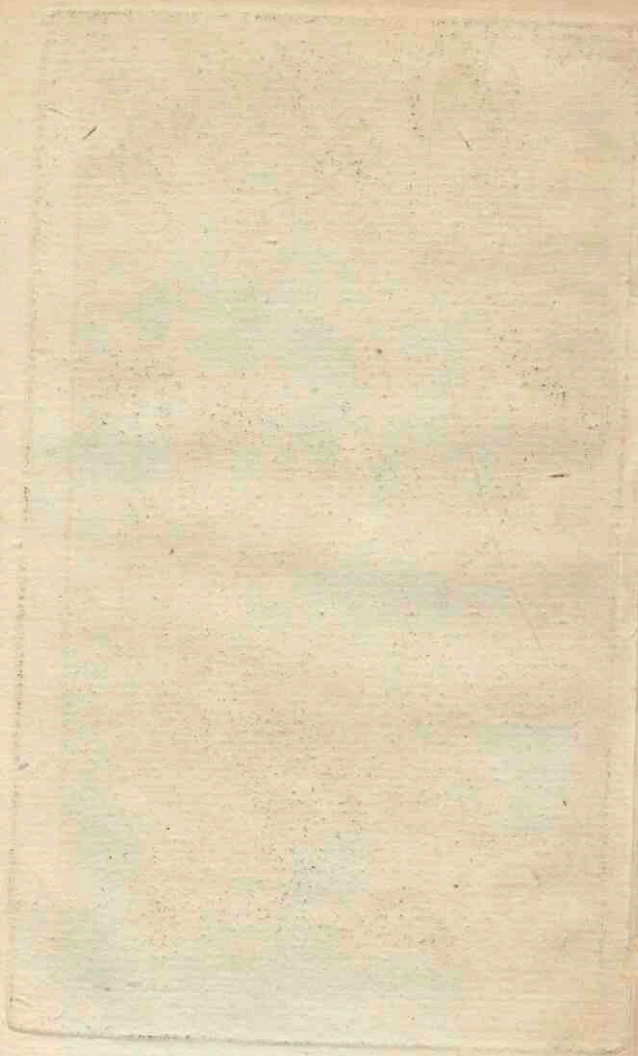

Jan. Klokke, fecit.

D. Klippink, excudit.

DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN.

98

294

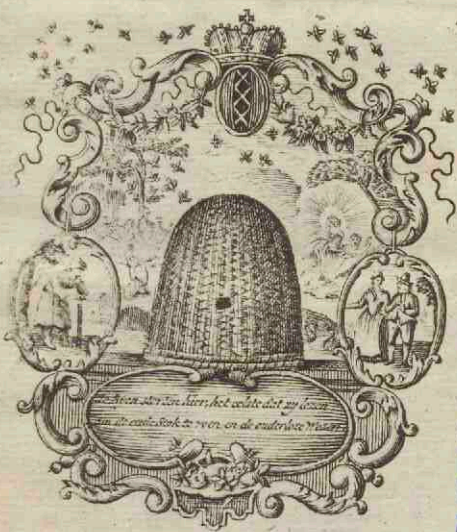
DE
 HAGENAAR
 TE
 ENKHUIZEN,
 B L T S P E L.

Gevolgt na de FRANÇOIS A LONDRES van de
 HEER DE BOUSSY.

Onder de Zinspreuk

(D. J. J. Harbinc)

O LABORUM DULCE LENIMEN.

BIBLIOTHEEK DER
 RIJKSUNIVERSITEIT
 UTRICHT

Te AMSTERDAM,

By IZAAK DUIM, Boekverkooper, op de hoek van
 den Voorburgwal en Stillsteeg. 1758. Met Privilegie.

DE
H A G E N A A R

ENKHOVEN

Gezigt van de Westoost-Indische Compagnie
aan de Oost-Indische Compagnie

O. EXCELLENTI ORDNIS LIEUTENANT

RECHT
COMPTABLES DE
DE WESTOOST-INDISCHE
COMPAGNIE

AMSTERDAM

De Westoost-Indische Compagnie
aan de Oost-Indische Compagnie

C O P Y E
VAN DE
P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland en Westvriesland doen te weeten: also ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees-enOude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en in die qualiteiten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar; dat zy Supplianten, eenige Jaaren hebben gejouiffeert van 't Octroy by ons den 27 May van den Jaare 1728. als meede van de prolongatie van dien den 6 December 1742. aan de Supplianten verleent, waar by wy aan de Supplianten goedgunstiglyk hadden geaccordeert en geoctroyeert, om nog voor den tyd van vyftien agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebragt, en ten Toonele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, dat de Jaren, by de voorsz. prolongatie van 't gemelde Octroy of Privilegie vervat op den 6 December van deezen Jaare 1757. stond te expireeren; en dewyl zy Supplianten ten meesten dienste van de Schouwburg, (waar van hunne respectieve Godshuyzen onder andere meede moeten werden gesuffenteert, de voornoemde Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert zyn, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden moogen werden, gaarne alleen, gelyk voorheenen, zouden blyven drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, ten einde dezelve Werken, door het nadrukken van anderen, haar luister, zoo in taale als spelkonst, niet mogten komen te verliefen, en dewyle haar Supplianten zulks na de expitatie van de voornoemde prolongatie van 't voorsz. Octroy, niet gepermitteert was; zoo keerden de Supplianten haar tot Ons, reverentelyk verzoekende; dat Wy aan de Supplianten, in haar voorsz. qualiteyt, geliefende te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het ligt te brengen, en ten Toneele te voeren, nog voor den tyd van Vyftien eerstkomende en agter een volgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en verkoopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle anderen op zekere hooge Poene by Ons daar tegens te statuieren, daar van te verleenen Octroy in forma; ZO is 't dat Wy de Zaake ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende genegen wezende, ter beede van de Supplianten, uit Onze regte weetenfchap, Souveraine magten autoriteit, dezelve Supplianten ge-

consenteert, geacordeerd en geostroyeert hebben, consenteeren, accorderen ende ostroyeren haar by deeze, dat zy, gedurende den tyd van nog Vyftien eerst achter een volgende Jaaren, de voodz Werken, indiervoegen, als zulks by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uitgedrukt staat, binnen den voorlz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeeven ende verkopen, verbiedende daaromme alle en een iegelyken de voorlz. Werken, in 't geheel ofte ten deele te drukken, na te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkopen, ofte elders nagedrukt, binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen en verkopen, op de verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde of verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duyzend guldens daar en boven, te verbeuren, te Appliceren een derde part voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatsen daar het Casus voorvallen zal, ende het restteerende derde part voor de Supplianten, en dit telkens zo meenigmaal als dezelve zullen worden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen Ostroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het nadrukken van de voorlz. Werken, daar door in genigen deele verstaan den inhoude van dien te autoriseren, ofte, te adrouëren, en veel min, dezelve, onder onze protectie en bescherminge, eenig meerder Credit, aansien, of reputatie te geeven, nemaar de Supplianten in cas daarinne iets onbehoorlyks zonde insluëren, alle het zelve tot hunnen laste zullen gehouden wezen te verantwoorden, tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen onzen Ostroye voor den zelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde of gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaar gehouden weezen, het zelve Ostroy in 't geheel, en zonder eenige ommissie, daar voor te drukken, of te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorlz. Werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioneert, te brengen in de Bibliothek van onze Universteyt te Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten dezelve Werken zullen hebben beginnen uit te geeven, op een boete van zes hondert gulden, na expiratie der voorlz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve vande Nederduitse Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen, en voorts op poene van met 'er daad versteeken te zyn van her effect van dezen Ostroye, dat ook de Supplianten, schoon by het ingaan van dit Ostroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorlz. Onse Bibliothek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit Ostroy dezelve Werken zouden willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Correctien, of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als voren te brengen in de voorlz. Bibliothek, binnen den zelve tyd, en op de boeten en pœnaliteit, als vooren. En ten einde de Supplianten deezen onzen Contente ende Ostroye mogen genieten als naar behooren, lasten wy allen en een iegelyken, dien het aangaan mag, dat

zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laten en gedogen, rustelyk, vredelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken, cesteerende alle belet ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Grooten Zegele, hier aan doen hangen op den agtsten November, in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizend zeven honderd-zeven-en-yyftig.

P. S T Y N.

Ter Ordonnantie van de Staaten,

Lager stond,

C. BOEY.

Aan de Supplianten zyn, nevens dit O&roy, ter hand gestelt by Extract Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28 Juny 1715. en 30 April, 1728, ten einde om zig daar nate reguleeren.

De Regenten van het Wees- en Oude-Mannenhuis hebben, in hunne voortz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, alleen voort den tegenwoordigen Druk, van DE HAGENAAR T B ENK-HUIZEN, Druyfel, vergund aan IZAAK DUIM.

In Amsteldam, den 3. Mey, 1758.

GERARD, Zoon van Gerard,

Libette, een Hooghe Kamerier.

DOOK GREN, een Vries Kopman.

In den Jaar in het Huis van GERARD
te ENKUIZEN.

VERTONERS.

DE BARON, *Colonel, leggende in Guarnisoen te Enkhuizen.*

DE GRAAF, *een Haags Officier, Neef van den Baron.*

GERARD, *een Enkhuizer Heer.*

LEONORE, *een Groniger Weduwe, Dochter van Gerard.*

LIGTHART, *Zoon van Gerard.*

LIZETTE, *een Haagsche Kamenier.*

BOUKE GRIEN, *een Vries Koopman.*

*Het Spel speelt in het Huis van GERARD
te ENKHUIZEN.*

DE
HAGENAAR
TE
ENKHUIZEN,
BLITSPEL,

EERSTE TONEEL.

DE BARON, DE GRAAF.

Heer Baron, om u de waarheid te zeggen, ik had de moeite wel kunnen sparen om my herwaarts te begeven,

En den Haag, dat sejour du beau monde, dat middelpunt der politesse en van het leven,

Te verlaten, om deze Kermis, en zulk een naare en stille Stad, als dit Enkhuizen is, te zien.

DE BARON.

Ik vergeef 't u, Neef, gy zoud anders spreken, had gy tyds genoeg gehad deze Stad regt te kennen, en de fatzoenelyke liën...

DE GRAAF.

Ho, Heer Overste! ik ken genoeg dit Enkhuizen, schoon ik 'er maar drie weeken kwam passeeren.

Hoor, het beste van de Noordhollanders is, dat zy nog al mooie Meisjes fabriceren,

Schoon zy vry wat styfjes zyn.

2 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

DE BARON.

Ik beken zy zyn wat styf, maar daar en
tegen bezitten zy zedigheid en deugd.

DE GRAAF

Dat is waar; maar de Noordhollanders hebben geen
conversatie, geen agement, geen vreugd;

Zy zitten een uur zonder spreken, en daar komt niets
uit; dan *goeden dag zamen*:

Hoe gaat bet al? wel nou? dat geeft een aangenaam
discours; foei! zy hoorden zig te schaamen.

DE BARON.

De Noordhollanders zyn wel niet spraakzaam, maar
echter vriendlyk en oprecht.

DE GRAAF

Zy zouden beter doen, Heer Overste, indien zy, zo
als ik honderdmaal heb gezegt,

In plaats van drie vierde van hun leven onder een pypje,
in het Wyn- of Koffyhuis door te brengen, en
over Ofsen of Koeijen te raifonneren,

Of politieke aanmerkingen te maken op de Couranten,
leerden op een gracieuse wyze te converferen,

En beter de waarde gevoelen van luiden van geboorte,
verdiensten, en fatzoen,

En op een polite wyze te ontfangen de geenen, die
hen visite komen doen.

DE BARON.

Mynheer! gy dwingt my om ernstig met u te spreken,
wil dan gehengen

Dat ik u zeg, dat 'er maar drie of vier losbollen, zo
als gy, nodig zyn, om de Hagenaars in een
kwaad blaadje te brengen.

Voor al hier in Noordholland, daar onze manier van
leven nog niet word gesmaakt;

En daar gy door een geval of drie reeds in deze Stad
bekent zyt geraakt.

DE

DE GRAAF.

Zo veel te beter, lieden van Merites kunnen zig nooit te veel bekend maken.

DE BARON.

Ja, maar wat zal ik u daar op zeggen? het ergste van die zaken

Is, dat zulks niet veel tot uw lof strekt; gy word overal bespot, en belachelyk geacht:

Men zegt, dat gy een Haags Jonkertje zyt, zo ingenomen met de mode, uw manieren en dragt,

Dat gy expres in Noordholland gekomen zyt, om de Enkhuizers de wellevendheid en goede smaak te leren.

DE GRAAF.

De Noordhollanders hadden zulks hoognodig; en ik ben daar bekwaam genoeg toe, dat wil ik u zweren.

DE BARON.

Maar Neefje, uw buitensporigheid gaat te ver, gy wilt dat ieder zig schikken zal na uw aart:

En de Noordhollandse ingetooogenheid heeft u al voor verscheide moeilykheden, die gy op den hals haalde, bewaart.

DE GRAAF.

Maar, Wel Edele Gestreng Heer en Neef! permitteer my u te zeggen,

Dat uw smaak ten eenemaal bedurven is, door hier eenigen tyd in Guarnisoen te leggen.

Ja dat gy zelve reeds hebt ingezogen die styve Noordhollandse houding en trant,

Die hen zo ridicul maken by alle lieden van gousty en verstand.

DE BARON.

Ik ben nieuwgierig te hooren, waar uit gy de belachlykheid der Noordhollanders zult afmeten.

DE GRAAF.

Dat zy geen prevenant aboard hebben, dat zy geen wellevendheid weten;

4 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Die houding, dat losse, dat gratieuse, dat openhartige
air hebben zy niet:

Dat air by uitnemenheid, dat bel air, dat men in de
meeste Hagenaars, en vooral in my ziet.

DE BARON.

Daar had ik niet om gedacht, de Noordhollanders heb-
ben ongelyk, zy moesten te EnkhuiZEN leven

Na de Franse mode, en zig zulke airs als onze Haagse
Petit Maitres geven.

DE GRAAF.

Raillerie a part: want zo wel als 'er in de waereld maar
is één goeden smaak,

Zo is 'er ook maar één goed air, en dat is het Franse,
zo als ik bezit, dat is buiten tegenspraak.

DE BARON.

Dat zou men u kunnen betwisten.

DE GRAAF.

En ik fustineer dat een man, zonder dat
air, dat ons Hagenaars is aangeboren,

Een man is zonder houding, zonder wellevendheid en
zonder waereld: ja zonder u te verstoren

Moet ik zeggen, dat iemand zonder air, niet weet te
zitten, te gaan, te staan,

Te groeten, te hoesten, te snuiven, en nergens kan
te voorschyn komen: en om kort te gaan,

Een man zonder waereld, is een man die men een knip
voor zyn neus zou geeven.

DE BARON.

Neef, wy zyn goede vrienden,

En dierhalven onder ons zoude ik u raaden, zo gy ge-
leegentheid mocht vinden

Om iets van uw waereld tegens wat gezond oordeel te
verwisselen, dat gy de koop sluit.

DE GRAAF

Het is nochtans uit die wellevendheid, daar gy zo meê
badineert, daar myn geluk uit spuit:

Een

Een beauté zo volmaakt. . . .

DE BARON.

Zie daar hebt gy de ordinaire ziekte
van onze Heren,

Zy zyn zo ingenomen met hunne verdiensten, dat zy zich
verbeelden dat geen vrouw zich kan verweren

Tegens hun goede houding, en de kracht van hun be-
koorlykheden, ja zy laten zich voorstaan

Dat 'er niets nodig is als hun perfoon te vertoonen,
om al de Schoonheden van een Stad in hynne
boeijens te slaan.

Een gevallen lonk, een beleeftheid zonder eenig oog-
merk aan hen bewezen,

Is een zeker bewys, waar uit zy hun liefdenstriomph
kunnen lezen,

Zy geloven de harten te kunnen vermeesteren, zo als
Cezar de waereld bemachtigen kon,

Ja zyn verwaand genoeg om te zeggen, als hy, *ik kwam,*
ik zag, ik overwon.

DE GRAAF.

Enfin, Heer Overste, deel zo veel geleerdheid uit als
gy wilt, ik hou het u ten besten;

Nooit kwam ik myn hoop op een lonk, op een onver-
schillige politesse te vesten;

Maar op de eige woorden van de Dame, die my zeide
in perfoon

My te beminnen.

DE BARON.

En mag men weeten wie dat Lievertje is?

DE GRAAF.

ô Ja, al schoon

Gy het niet gelooft, het is een Weduwe van Gronin-
gen, schoon, ryk en verciert met alle hoedanig-
heden,

De Dochter van een voornaam Heer van deze Stad; met
één woord, een vrouw, waardig te werden aan-
gebeden.

6 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Het geluk heeft my aan kennis met één van haar nabestaande gebragt, ik kom hier om hem te zien,
En tevens aan die Charmante Dame myn diensten met myn hand aan te bién.

DE BARON.

Is het my geoorlooft, zonder te nieuwsgierig te zyn, haar naam te mogen weten?

DE GRAAF.

o Ja, die beminlyke Zielsvoogdes, dat adorabel Weeuwte,
is Mevrouw Leonore geheren.

DE BARON.

Ik heb de eer van haar te kennen, en dikwils gezien aan het huis van den Heer Commandant

In 't gezelschap, het is waarlyk een Dame van verdiensten, en begaafd met veel verstand.

DE GRAAF.

Gy spreekt 'er met zulk een aandoening van, dat ik schier zou geloven

Dat zy u niet onverschillig is

DE BARON.

Dat ontveins ik niet, en daar en boven Wil ik wel bekennen, dat van alle de Dames die ik ooit zag, Leonore is de Vrouw,

Na welkers wederliefde en bezitting ik op het vinnigste trachten zou.

Ja dat ik, om u de voet te ligten, alles in het werk zal

DE GRAAF. (stellen.

Gy my voet de ligten? gy? ha! ha! wel gy komt my wat nieuws vertellen.

DE BARON. (te zyn.

Ja ik, ja ik, daar hoeft gy niet eens over verwondert

DE GRAAF.

Dat wilde ik wel eens zien: Maar zeg, Neefje, heeft zy alreeds kennis van uw minnepyn?

DE BARON.

Ik geloof dat zy 'er tot noch toe onbewust van is.

DE GRAAF.

Myn I'eeve Neefje! uw ongelukkig lot kan my bedroeven:
Ik heb medelyden met u, ik wil de moeite wel op my
nemen haar uwe liefde te declareren.

DE BARON.

Dat zal niet behoeven,
Die beleeftheid zou te groot zyn, ik zal zulks zelf wel
doen, en wacht alleen gelegentheid.

DE GRAAF.

Parbleu! die zal ik u procureren: maar daar komt Me-
vrouw recht te pas: allons, ik ben bereid.

T W E E D E T O N E E L.

DE BARON, DE GRAAF, LEONORE.

DE GRAAF.

Mevrouw permitteer my dat ik u een braaf Officier
prezenteer, myn nabestaande en één van myn bes-
te vrienden,

En tevens te zeggen dat gy in hem een redoutabel Rival
voor my zult vinden,

Hy heeft de eer gehad u by den Commandant te zien,
en uw bekoorelyk gezicht

Heeft, zonder dat gy zulks wist, een conqueste aan hem
gedaan: hy vond zig verpligt

U zyn defaite te bekennen, hy zocht na gelegentheid, die
ik het geluk nu heb hem te bezorgen.

LEONORE.

Waarlyk Mynheer . . . . .

DE GRAAF

Onder schyn van modestie en discretie houd hy een
stout hart verborgen,

Het is een scherp gespoort Haantje, hy is dangereus, hy
wil my de voet ligten dien Heer.

8 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

LEONORE.

Mynheer, laat ons dit onderhoud afbreken, gy trekt de
raillerie te veer.

DE BARON.

Mevrouw, ik ben alleen het doelwit dezer spotterny,
de Heer Graaf heeft vermaak al lachende de
waarheid te zeggen:

Ik heb het wel verdiend door myn bekentenis, ik wil
zulks niet wederieggem,

Ik heb my niet kunnen weêrhouden in te verklaren (ver-
geef een drift, waar van ik geen Meester ben,)

Dat ik geen schoonheid zo beminlyk, zo aanbiddelyk, als
de uwe ken.

En te gelyk te betuigen de verwondering en de spydie
myn gemoed verheerde,

Toen hy my zeide het geluk te hebben, dat gy hem met
uwe wederliefde vereerde.

LEONORE.

Hoe, Mynheer, zyt gy in staat? . . . .

DE GRAAF.

Maar, Mevrouw! wat kwaad steekt 'er tog in
Dat ik hem een openhartige aveu deed van onze onder-
linge min? (ren;

Wy zyn immers perfoonen, die elkanderen in alles evena-
Gy zyt een Weduwe, ik een Jongman, gy van negen-
tien, ik van vierentwintig jaren.

Gy zyt een vrouw van geboorte, en ik ben gesproten
uit adelyk bloed,

Gy zyt schoon, ik zie 'er wel uit, gy zyt ryk, ik ben
ook niet misgedeeld van geld en goed.

Wy schynen de een voor de andere geboren, wy be-
minnen malkander, wat zwaarigheid zulks te ver-

LEONORE.

(klaren?

Maar ik bemin u niet, Mynheer, en zo dat waar was, be-
hoorde gy het geheim te bewaren,

Ik hou veel van stilzwygentheid en discretie.

DE

DE GRAAF.

Geheim en discreet te zyn is waarlyk van
de laagste goulty dat men vint.

LEONORE.

Ja dat is onbekent in Vrankryk of den Haag, daar men
welstaanshalven bemint;
Daar de liefde een spel is, een aaneenschakeling van
streeken en bedriegeryen,
Daar die geen de bekwaamste werd geoordeelt, die het
beste weet te misleijen
Daar men alleen tracht bemind te zyn, om zulks te
kunnen vertellen, en daarop zyn roem en eer
Te dragen; maar dat gaat hier zo niet, hier heerscht
nog de oude Hollandsche trouw, Mynheer:
De liefde verstrekt hier, even als de deugd, zig zelve
ten loon; wy oordeelen het een ernstige zaak het
beminnen;
De tederheid is by ons geen ydel tydverdryf, of nutte-
loze woordenwisseling, maar een overeenkomst
van gevoelens en zinnen.

DE GRAAF.

Maar men dient echter altoos een vriend te hebben, aan
wien men zyn amourettes verhalen kan:
Nooit zult gy een held zonder vertrouweling van zyn
minnaryen vinden in een welgeschikt Roman;
Ik heb den Oversten tot myn confident verkoren, ik
kan hem gerust vertrouwen,
Het is een man van eer en discretie, zo dat ik in alles
de bien seance, en ordre heb gehouwen.

DE BARON.

Ik heb alle discretie des waerelds voor Mevrouw; maar
niets verplicht my omtrent u tot stilzwygentheid,
Dewyl gy, Mynheer, uit verwaandheid, en niet in ver-
trouwen het geheim hebt verbreid.

LEONORE.

Ik vind u charmant.

10 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

DE GRAAF.

Heer Overste neem uw afscheid . . . merkt gy niet dat gy Mevrouw begint te vervelen?...

Gy zyt hier onaangenaam . . . met één woord, gy zoud hier de lastige derde perfoon spelen.

LEONORE.

Wie hier iemand te veel is, het is waarlyk de Heer Overste niet.

DE GRAAF.

Adieu, ik ga heen,

Ik zie dat gy in geen humeur zyt, het is uw jour niet Mevrouw, ik laat u met hem alleen.

Tot uw straf, laat Mynheer u wat gezelschap houden, Mevrouw! laat hy u wat amuseren,

Ik zal 'er niet by verliezen, maar naderhand beter na uw smaak zyn, en meerder brilleeren.

DERDE TOONEEL.

LEONORE, DE BARON.

LEONORE.

Dat mag men met recht een Hagenaar noemen.

DE BARON.

Mevrouw gelieft te weeten dat men al de Hagenaars niet over één kam scheren kan.

LEONORE.

Zulks weet ik, Mynheer, ik ben niet onnozel of onredelyk genoeg, om tusschen een man Van uw verdiensten, en hem het onderscheid niet te zien, en u niet toe te dragen Al de achting die gy verdiend.

DE BARON.

Ach! Mevrouw; my kunt gy achten; maar de Graaf kan u behagen.

LEONORE.

Zou ik de Graaf beminnen; wie heeft u zulks gezegt?

DE

DE BARON.

Uwe ontsteltenis, en de wyze op welke gy zelve die liefde wederlegt.

LEONORE.

Wel wat zoud gy zeggen, indien ik besloot met een ander te trouwen?

DE BARON.

Ach! Mevrouw! zo die keuze op my viel, ik zou my de gelukkigste aller menschen houwen:

Gy zoud u niet beter van dien Verwaanden kunnen wreken; en ter zelve tyd

Het geluk voimaken van een man, die u zo teder be-
mind.

LEONORE.

Mynheer ik zie dat gy wat schielyk zyt.

DE BARON.

Mevrouw. ik dien den Staat in eengoed character en met eer, ik kan bewyzen

Uit goeden huize gesproten te zyn: ik bezit aanzien-
lyke goederen, en zonder my te pryzen,

Ik heb voor u, Mevrouw, de tederste gevoelens, de op-
rechtte liefde.

LEONORE.

Mynheer,

Ik verzoek tyd om my te bedenken: het huwlyk is een
Zaak die veel te teêr

En van te groot gewigt is, om zulks niet met bedaarde
zinnen

Te overleggon.

DE BARON.

Vaarwel, Mevrouw, de liefde spreekt voor de
Graaf; gy zult, vrees ik, die zwakheid zo
ras niet overwinnen,

Schoon ik het anders wenschte. Vaar wel.

VIERDE TONEEL.

LEONORE.

Ik beloof die zwakheid zal eerder als gy denkt overwonnen zyn.

Ik ben een Vrouw, en kon my laten verblinden door zyn houding en de valsche schyn

Van een uiterlyke verdienste; maar ik voel het oude Hollandfche bloed nog door myn aderen zweven,

En dienvolgens ben ik in staat, om indien de Jonker zo voortgaat, my aan de reden over te geven.

VYFDE TONEEL.

LEONORE, LIZETTE.

LIZETTE.

Mevrouw, daar is een brief, die ik gisteren avond vergeten heb u te geven, ik verzoek vergiffenis.

LEONORE.

Geef hier, ik zie aan de hand, dat het een brief van myn Vader is.

Zy leest.

WAARDE DOCHTER,

Ik zal morgen ochtend van Amsterdam vertrekken, en voor den avond weder te Enkhuizen zyn: my word bericht dat uw broeder by slegt gezelschap verkeert, en kortelings gevallen is in banden van zekere Haagse Loshol, die hem ten eenemaal bederft, en dewyl ik niet langer dan drie weken te Enkhuizen kan blyven; maar van daar naar Hamburg zal moeten vertrekken, heb ik besloten U E. D. aan Bouke Grien uit te bewyken, het is een zeer braaf man, die in de regeering te
Hin-

Hinlopen is, en goede negotie in Koren en op de Oost-zee doet, en schoon niet na de uiterste mode, egter veel verstand bezit; uwe jongheid laat u niet toe langer Weduwe te blyven, en ik twyfel niet, of gy zult geen zwaarigheid maken, om u te schikken na de wil van een Vader, die uw beste zoekt, en met alle toegentheid is,

Uw liefhebbende Vader,

GERARD.

LIZETTE.

Mynheer uw Vader komt dan van daag t'huis om u aan Bouke Grien uit te trouwen!

Lieven tyd! het is wel de lompte, eigenzinnigste en koppigste Vries, die men met oogen kan aanschouwen.

LEONORE.

Ach! Lizette, wat droeve tyding, ik voel myn gemoed bestreden door onoverkoenelyke smart;

Ik bemin den Graaf; maar kan hem niet achten; ik acht den Baron, en ik wenschte met al myn hart

Dat ik hem kon beminnen; ik haat den Bruidgom, die my is beschoren,

En echter moet ik hem trouwen; wyl myn Vader hem tot myn man heeft verkoren.

LIZETTE.

Maar, Mevrouw, zyt gy geen Weduwe, en dierhalven uw eige meester en voogd?

LEONORE.

o Ja, maar myn jongheid, en de tederheid, die myn Vader my altoos betoont heeft, gedooft

Geensints, dat ik my zyne gehoorzaamheid zoude ontrekken, en hem wederstieven.

LIZETTE.

Hoe, Mevrouw, zoud gy dan kunnen besluiten om u met zo een lompe Vries in den echt te begeven?

Na

14 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Na dat gy zo veel met uw eerste man, die Groninger
Jonker, hebt uitgestaan:

Is u het droevig leven, dat gy een heel jaar met hem
geleid hebt, zo schielijk uit het geheugen ge-
gaan?

Altoos stuurs, droefgeestig, hebt gy ooit een vriende-
lyk gezicht van hem vernomen?

's Morgens stont hy knorrig op, om 's avonds dronken
t'huis te komen.

De gantschen dag liet hy u alleen, of by zyn zuster, die
het zeive ongelukkig lot, als u, te beurt viel.

Te Groningen was uw tydverdrijf kousen te breijen,
en te Hinlopen, zal het mooglyk zyn het spin-
newiel.

Zie daar, Mevrouw, zo gy dat huwlyk aangaat, moet
gy my alvorens myn paspoort geven.

LEONORE.

Wat wilt gy dat ik doe?

LIZETTE.

Dat gy standvastigheid en moeds genoeg hebt
om gelukkig te leven.

Dat gy met een gemaniert Heer trouwt: verkies een
Hagenaar tot uw man;

Ik wed dat men twintig mylen in het rond, geen beter
slag van mannen vinden kan.

Dat alle de overige Hollandsche steden 'er een model na
namen, was om te pryzen;

Een Hagenaar zal meer toegeventheid voor zyn Vrouw,
als een ander jong Heertje voor zyn meesteres,
bewyzen:

Een Schoone zo als gy, zou in den Haag van haar man
niet alleen,

Maar van een heel regiment jonkertjes en vreemdelingen
worden geviert en aangebeên.

Uw man zou geen grooter vermaak hebben, nog zyn geld
beter kunnen besteden,

Dan

Dan om u de schoonste juweelen te kopen en na de nieuwste mode te kleden

Niets zou te kostlyk zyn voor Mevrouw: een dubbelt huis op de Vyverberg of in 't Voorhout,

In een nieuwerwerfse Allemande, vernist van Martin en ingeleid met goud,

Met een fluks koetfier met knevels 'er op, zou Mevrouw de tour reyen:

Geen lompe boere jongens, maar gelubde Heertjes, in prachtige livreyen,

Zouden uwe knegts zyn: daaglyks zou Mevrouw gaan ten Hove, in de Comedie, op een Cotterie, of op 't Bal

Enfin gy zoud zyn du dernier bien.

LEONORE.

Ik weet niet hoe ik myn Vader hier toe bewegen zal.

LIZETTE.

Mevrouw, gy moet met een fiere standvastigheid, gelyk een Weduwe past, uw Vader trachten te overreden, Zonder nogtans de eerbied, die een dochter haar Vader verschuldigt is, te buiten te treden.

Gy moet hem aantonen, dat een slyve Vries niet geboren is om uw man

Te worden, en u gelukkig te maken; dat gy in uw eerste huwlyk de droevige ondervinding daar van

Hebt gehad: dat zig een voordeliger party opdoet om met u te paren,

Die meer na uw genoegen zou zyn; een Haags Officier, welgemaakt, ryk en omtrent van uw jaren.

LEONORE.

Myn Vader is te zeer tegens hem ingenomen, gelyk gy uit de brief hebt gezien.

Want zekerlyk is 't van 't hem, dat hy schryft; hy zal zulks nooit toestaan.

LIZETTE.

Miffchien.

Myn

16 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,
Myn Heer uw Vader is een reedelyk man, en zal moog-
lyk wel zyn te belezen.

LEONORR.

Ik heb zelve reden om over de indiscretie en wiltzangery
van den Graaf te onvreden te wezen.

LIZETTE.

Men moet iets aan zyn jongheid en levendigheid toe-
geven, dat is geen zaak
Van belang . . . Maar daar is uw broeder : die opschik is van
een nieuwe smaak.

Z E S D E T O N E E L.

LEONORE, LIZETTE, LIGTHART.

Ha! gen dag, zusje.
LIGTHART.

LEONORE.
Goeden dag broeder, het geluk van u te zien
mag ons zelden gebeuren.

LIGTHART.

Wat zal ik je zeggen, zints dat ik u niet gezien heb, heb
ik een pret gehad uit den treuren :

Van den ochtend tot den avond, en van den avond tot en
ochtend altoos plaiffier.

Ik heb kennis onlangs gemaakt met de Graaf, een Haags
Officier ;

Het is de liefste, de hupste jongen, die'er ooit ging over
twee benen :

Gy weet dat ik onder de Noordhollanders altoos een
nobel Baasje heb geschenen,

Maar ik ben een prul by hem ; ik wist de manier niet,
hoe men by fatsoenelyke lui verkeert,

Voor ik hem kon : wat heeft hy my al mooie dingen in
drie vier reizen geleert!

Zeg

Zeg, zusje, vind gy my niet zeer verandert tot myn
 advantage zints eenige dagen?

Is 't niet ongelooflyk?

LEONORE.

Ik vind dat gy u hoe langer hoe belachly-
 ker wilt gedragen.

LIZETTE.

Neen, geloof dat niet, ik heb u nooit gekent zo aardig,
 zo galant, zo net.

LIGHTHART.

Voor dezen was ik onnozel, en verlegen, als ik by Da-
 mes kwam te Salet:

Ik wist niet wat ik haar zeggen zou; maar je zoud nou
 verwondert staan, Zusje!

Zag je me by de Meisies: ik word grappig: met de
 eene stoei ik, de andere geef ik een kusje.

Ik zing, ik spring, ik vlieg van d'een naar d'aar: enfin
 ik ben thans het vermaak

Van 't gezelschap: by oude luf ben ik modest; maar met
 een Meisje onder vier ogen een snaak

Die ondernement is en stout: hoor; niets kan het Vrou-
 welyk geslacht meerder behagen,

Dan dat een jong Karel, zig niet bleu, maar met een
 ed'le stoutmoedigheid weet te gedragen.

LEONORE.

Broeder, gy werd ten eenemaal bedurven, en zult tot
 Lichtmissery overflaan.

LIZETTE.

He Mevrouw! een weinigje Lichtmissery kan ook een
 Jongman niet misstaan.

LIGHTHART.

Dat dunkt my ook; maar Zusje wilde wel dat ik my zo
 modest als een Dominé zou houwen.

LIZETTE.

Maar, Mevrouw, het is niet onnatuurlyk dat een Jong-
 man veel houd van de Vrouwen.

Daar is niets dat de Mans meer beschaaftheid dan haar ommevang geeft.

LIGTHART.

Lizette heeft gelyk: zy is ook die geene, die my het eerste lesje van beschaaftheid gegeven heeft;

Ik zal het nooit vergeten: maar wat ben je beschaamd, myn loftuiging geeft een blos op uw kaken;

Waarentig, lang levee de mooie Meisjes! zy zyn de ziel van alle vermaken:

By voorbeeld, niets is prettiger als met een Meisje aan tafel te zitten, die een drinkhetje kweelt,

En dat men onder het klinken der glaasjes, zo een Engelinnetje kust en streeit.

Wy Noordhollanders verstaan ons de vreugd niet, als wy de Vrouwen uit ons gezelschap bannen;

Wy gaan in 't Wynhuis om te drinken, en zitten als stoïsche Philosophen tusfchen de glazen en kannen.

De Hagenaars hebben de trant van te pretten, gisteren avond heb ik een maalyd gehad

In de Toelast op de Vissersdyk, met onzen Graaf, en met de liefste, met de mooiste Meisjes van de stad.

Het waren franse Koordedansters: hy heeft ons puike wyn, en lekkertjes te eeten geeven.

Ei, hoe heete hy het ook . . . ja sterk met Coulis geprepareert; ik heb van myn leven

Zo veel vermaak niet gehad: wat wierden 'er aardige dingen gezeid en gedaan: wat hadden die Meisjes bekoorlykheid en geest,

Ik wenschte om een dubbeltje, dewyl ik u als een goed broeder alles goeds gunn, dat j'er by waart geweest.

LEONORE.

Die Graaf is, na ik hoor, een goed meester voor u, en leert u al fraaije zaken.

LIGTHART.

't Is zo een lieve Jongen! je moet wat nader kennis met hem maken.

Wy

Wy moeten reis onder ons vieren, met me Blesjes, een
tourtje door de Streek doen.

LIZETTE

Maar, myn Heer, hoe zou dat te pas komen? met ons
vieren, wel dat was geen fatsoen.

LIGTHART.

Daar schiet my iets anders in den zin, ik moet van avond
in de Toelast die zelve Koordedanstertjes trac-
teren.

Ik heb alles bestelt, je moet meê eeten, en Lizette ook,
wy zullen ons als kneutjes diverteeren.

LIZETTE.

't Is zeer flateus voor my, myn Heer.

LEONORE.

Als 't u gelieft, mits dat Vader meê van de
party is, wyl ik hem van daag

Nog hier verwacht.

LIGTHART.

De Diker! komt Vader van daag? dat hem
de muizen byten! wat boze plaag.

LEONORE.

ô Ja, en de voornaamste oorzaak van zyn komst zyn u-
we buitenspoorigheden,

Daar hy van onderrecht is.

LIGTHART.

Wel mag men zeggen dat die Vaders lastige
schepzels zyn, en met reden.

Zie daar ons gantsche voornemen in duigen: hy komt
waarlyk nu heel te onpas:

Nou, Zusje, ik zal de gasten verzoeken de maalyd uit te
stellen tot op een ander tyd, en dan ras

Na de Visfers Dyk lopen om het af te zeggen: gen dag.

20 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,
ZEVENDE TONEEL,

LEONORE, LIZETTE.

U LIZETTE. (ven.
w Broeder leert de kunst van wél te le-
LEONORE.

Zeg liever dat hy zig bederft, door zig in een maalstroom
van kwaad gezelschap te begeven,
En dat hy na aapt de belachlyke airs en onordentlyke
levenswys

Der Haagse Jonkertjes, een volk dat nog onverdraagly-
ker is dan de Petit maîtres van Parys,

Wyl zy alle hunne gebreken bezitten, zonder hen in aar-
digheid of verstand te evenaaren.

Maar daar komt iemand: ach! 't is Bouke Griën, se-
dert dat myn Vader wil dat ik met hem zal paren,

Vind ik hem nog veel lomper en onaangenaamer als voor-
LIZETTE. (heen.

Dat is natuuriyk. Ga heen, Mevrouw, ik zal voor u die
visite wel opwachten, en hem op zyn Haags zyn
afschied geven, zo ik meen.

ACHTSTE TONEEL.

BOUKE GRIËN, LIZETTE,
makende veel Complimenten.

Schied uut, schied uut met al dy complimenten.
BOUKE.

LIZETTE.

Gy zyt uit den aart van zulke heufche en
polite zeden,

Dat men verplicht is, om u alle complimenten en beleeft-
Te bewyzen.

(heden
BOU-

BOUKE.

Al dat rabbeljen kan nyt helpen, zeg my waar ik de
Juffer fyne kan.

LIZETTE.

Zy is belet.

BOUKE.

Se moeste noit gin belet hebben for har aan.
staande Breigeman.

LIZETTE.

Gy haar aanstaande Bruigom?

BOUKE.

Ja ik, ja ik, Faam! wat wuuste der van heffen?

LIZETTE.

Ik vraag excuus myn Heer, uit uw styve houding zou men
onmooglyk beseffen,

Dat gy 'er bruigom waart, ik kan my niet houden van
lachen, ha, ha, wat lompe vent!

BOUKE.

Famke! dou sieste 'er beleeft en lodrig uut, mar dyn
praat is difels impertinent.

LIZETTE.

Maar myn Heer. . . .

BOUKE.

Ik hiet gin men Heer, myn naam is Bouke
Grien, dat moeste weten:

Dat seggen fan men Heer mag ik niet horen, on dat
io feul slegte lieden ook so heten.

LIZETTE.

Wel nou dan Bouke Grien, als het Bouke Grien moet
zyn, ik bid dat gy eens in de spiegel kykt:

Oordeel zelfs eens of gy een postuur zyt om met Me-
vrouw te trouwen, en of gy haar bruigom gelykt?

Gy ziet zelf wel dat u dat wammes niet zou pasfen, ik
zal je vertonen

Een jong Haags Heertje, dat hier voor een week of drie
is komen logeren of wonen.

22 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Daar moest gy een model na nemen, dat is een regt jonkertje van de mode, galant en beleeft;
Schoon hy by de Paryse petit Mafires nog in het minste geen handwater heeft.

BOUKE.

Ik wed het sal dat Haagse Jonkertje weesen daar ik fan hoor so feul gesprekken:

Ik wuude dat ik him zag, se seggen hy is de grootste fan alle gekken.

LIZETTE.

Spreek met wat meer respect van een Hagenaar, en vooral van een jonker van geboorte en Naam.

BOUKE.

Wat rabbelste fan geboorte, ben ik so wel niet geboren as hy? Faam!

Of is hy uut een ey gebroed? en syn die luuden wyser en eerlyker? wel ik moet 'er meê spotten:

Ien goed gedrag en braaf Geld is de beste Adel, de rest is foor de zotten.

LIZETTE.

(verstand

Dat is de ordinaire taal van boeren en koopluft, die geen Van den Adel hebben, en als geleerde spreken op een Philosophise trant.

Maar daar komt de Graaf zelf, gy kunt nu uw nieuwsgierigheid voldoen, na uw lust en behagen.

NEG ENDE TONEEL.

LIZETTE, BOUKE GRIEN, DE GRAAF.

LIZETTE.

Myn Heer, ik kom u deze persoon, om wat te ontbolstren, voordragen:

Hy heeft zulks hoognodig, dat kunt gy aan zyn postuur en houding wel zien;

Maar geheft voor al niet te vergeten dat zyn naam is Bouke Griem.

TIEN.

B L Y S P E L, 23
TIENDE TONEEL.

DE GRAAF, BOUKE.

DE GRAAF.

„ **Z**y heeft gelyk, de Phisionomie van die man is niet prevenant, en zou ons geringe gedachten van zyn persoon geven.

„ Maar dat is niet met al; laten wy hem politesse doen, en tonen dat wy beter dan hy weten te leven.

Tegen Bouke.

Myn Heer, is 't my gepermitteert te mogen weten, aan wat geluk of qualiteit, ik redevabel ben, voor d'eer dat gy my met zo een particuliere attentie beschouwt?

BOUKE.

Aan de nyschierigheid.

DE GRAAF.

Permitteer my te vragen of ik myn Heer ook van eenige dienst kan strekken?

BOUKE.

Ja, seg my of je dy Haagse Graaf binne? der ik fan hoor so feul gesprekken.

DE GRAAF.

„! Ja tot uwen dienst.

BOUKE.

As dat so is, kom an, dan sal ik sitten gaan om jou ris te besien.

DE GRAAF.

(plimenten.)

Myn Heer schynt geen liefhebber van com-

BOUKE.

Neen:

Maar nau, set je ris in postuur, en toon je porfen, het sel me fermaken:

Fertel wat raars, ik kom allien om jou en sien te hooren jou saaken.

Hoe! Bouke Grien, myn vriend, gy spot met my, na ik omtrent uw taal kan verstaan:

Zo veel te beter parbleu, zo veel te beter, legt gy het met my aan?

Ik estimeer veel luf van verstand, al moesten zy ten mynen kosten brilleren;

Ik zie gy zyt hier gekomen om uw promtitude eens tegens de myne te exerceeren;

Begin maar, dat is voor my een aangenaam amusement; maar permitteer my dat ik u onderricht

Dat ik een ruw speler ben; en beter ruiters, als gy zyt, heb ik uit den zadel geligt.

Verzint eer gy begint, het mogt u ligtelyk berouwen; Als ik heet word ben ik als buspulver, ik moet u als een vriend waarfchouwen.

Myn harszens zyn een vuurwerk, dat niet als vuurpylen en moordflagen uitschiet,

De eene slag vervangt den anderen, 't is niet als vuur en vlam dat men ziet.

Hoe! zyt gy poltron . . . ? hebt gy de spraak verloren? allons, 't is nu uw beurt . . . wil beginnen:

Attaqueer my . . . ik ben en garde . . . ik hou niet van zo gemakkeelyk t'overwinnen. (aan,

Gy viel couragieus met een groote furie in het eerste op my En op de minste resistentie, blyft gy roerloos, als een steene beeld, stok styf staan:

Beken uw defaite . . . ik bid verwaardig my ten minsten antwoord te geven . . .

Hem . . . wat bliefje . . . ik word dol . . . spreek tog . . . ei lieve geef eenig teken van leven . . .

Hola Hei . . . Bouke Grien, slaapje? . . . kom word wakker . . . kyk dat stomme dier!

Ik geloof dat hy het expres doet om my te enrageren . . . met dat plaifser

Zal hy niet hebben . . . ik zal ook een Vries discours

maken , en zien wie eerst de stilzwygentheid zal breken.

Hy gaat over Bouke Grien zitten ; ziet bem lang aan zonder spreken. Eindelyk groet by bem op een styoe wys , en zegt ,

Dei hym Hyte... Dei hym Hyte... ik geloof waarachtig dat de vent niet meer kan spreken :

Zo iemant nieuwsgierigheid had om ons aan de deur te beluisteren , die zou mooi betaalt zyn :

Hy groet bem beleest.

Myn Heer , ik moet zeggen gy hebt een aangename conversatie , uw oordeel is subliem en fyn.

Men kan veel van u leeren , gy hebt geestige invallen , gy vertelt aardige zaken ,

Als ik als gy was , ik nam altyd iemant by my , die ze opschreef , om 'er een verzameling van te maken :

Waar haalt gy het van daan ? uw gedachten zyn spiritueel , uw prompte antwoorden hebben recht val.

Ik hoop dat ze 'het licht' zullen zien , ik geloof dat de drukker daar goede aftrek van krygen zal.

BOUKE.

Die knaap soude op ons markt wel speelen kennen ; nau ik swyge liever als gekheid te verklaren ,

En gaan liever weg , as so ien te horen : dag dan , je sel met vervolg jou sotheid self wel openbaren.

Ik was nyschierig om je te sien , en of je so geklyk waren , als geseid word ;

Ja uws werken gaan feer je naam te bosen , men doet je niet te kort.

Iy doet je skade , dat je jou selfs niet for geld laat bekijken.

Ja je benne ien byster rare Hansworst , je soude maklyk ien daalder van elk spel na jou kennen strieken.

26 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,
ELFDE TONEEL.

DE GRAAF.
Ik zou dien lompert wat anders leren als hy een de-
gen droeg, ik zweer...

TWAALFDE TONEEL.

DE GRAAF, LEONORE, LIZETTE.

LIZETTE.
Wel nu, hebt gy onzen vriend wat ontbolstert en
beschaaftheid geleert, myn Heer?

DE GRAAF.

Ach! spreek 'er niet van, gy gaf my daar le plus sot
animal, het lompste koetspaard onder handen, dat
men kan beschouwen.

LEONORE.

Geef andere eertitels, als 't u beliest, aan een man met
wien ik sta te trouwen.

DE GRAAF.

Gy met hem trouwen? had ik zulks geweten ik had hem
hals en been gebroken, dat onheilyk dier.

Maar gy badineert.

LEONORE.

't is reëel, ik spot 'er niet meê; myn Vader komt
expres om dit huwlyk hier.

DE GRAAF.

Gy stemt zulks toe?

LEONORE.

Ik zou mooglyk zulks niet gedaan hebben, had
gy meer redelykheid bezeten;

Maar uwe indilcretie en winderige airs...

LIZETTE.

He, Mevrouw, de tyd is te kostlyk om
met kyven te werden versleten.

La-

Laten wy het ééns zyn, en ons gezamentlyk toeleggen
om aan Bouke Grien

Een blaauwtje te geven: ei, Mevrouw, wil alles verge-
ten, en de dwaling van myn Heer over 't hoofd zien.

LEONORE.

Ik ben waarlyk te goed, ik wil voor deze reis nog wel
alles vergeven,

Dog zekerlyk voor 't laatst, en op voorwaarde dat gy in
't toekomende discreter en ingetogener zult leven.

Myn Vader staat aanstonds te komen, matig dierhal-
ven die franse levendigheid, voor een poos,

Als gy hem ziet; vooral, myn Heer, weinig airs, en geen
geaffecteerde manieren altoos.

DE GRAAF, *geaffecteert.*

Ik verklaar op myn eer dat gy de eenvoudigheid en ne-
drigheid uit myn gezicht zult kunnen lezen.

Ja ik protesteer dat ik voortaan zo styf als een geboore
Noordhollander zal wezen.

LEONORE.

Ter zelve tyd dat gy zulks belooft doet gy het tegen-
deel; ik beken het staat u schoon

Het hoeft in de nek te slaan, die draaijen met uw arm,
te spreken op een toon. . .

LIZETTE.

Maar, Mevrouw, begeert gy dat myn Heer op zyn jaren
zig als een Cato of Seneca zal gedragen?

DE GRAAF.

Neen, Mevrouw requiteert dat ik het air van Bouke Grien
anneem, om haar te behagen.

LEONORE.

Myn Heer ik begeer dat gy die gemaakte airs en die zo-
genaamde bon ton achterlaat,

En een gedrag aanneemt, dat u past, en op de reden
gevestigd staat.

Met één woord dat gy het voorbeeld van uw Neef, den
Colonel, zult nastreven.

DE

28 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

DE GRAAF.

Pardonneer my, Mevrouw, ik neem na niemand een voorbeeld, ik ben gewoon die zelve te geven.

LEONORE.

Dat kan men wel zien; maar gedenk altoos, dat ik het u niet vergeef: dan met beding

Van geen Soupees te geven in den Toelast, en vooral dat ik een wezendlyke verandering

In uw houding en gedrag zal bemerken. Vaar wel: ik wil u groeten.

Kom volg my Lizette, laat ons heen gaan om myn Vader te ontmoeten.

DE TIENTIENDE TONEEL.

DE GRAAF.

Zy sprak van ons Soupeetje in de Toelast.... en scheen daar niet in te zyn gesticht.

Maar wie drommel heeft haar daar van kennisgegeven, en van myn doen onderricht?

Ik was 'er dezen avond weer gevraagd... maar ik zie Jonker Lighthart, myn élève, herwaarts spoeyen,

Die al myn doen en manieren navolgt, daar zal nog wat goeds van groeyen.

DE VEERTIENDE TONEEL.

LICHTHART, DE GRAAF.

LICHTHART.

Mijn lieve Graafje, het spyt my verbruid, gedoog dat ik u excus vraag,

Om dat ik u dees avond geen Soupé kan geven, wyl myn Vader van daag

Nog t'huis komt; ik verzoek dat gy de party tot op een andere reis wilt uitstellen.

DE

DE GRAAF.

Ik zou 'er ook niet van kunnen profiteren; maak geen excuus, myn vriend, over zulke bagatellen.

LIGTHART.

(tyd,

Maar het spyt my te danig, want ik acht voor verloren die Die ik zonder de eer te hebben van by u te zyn, in ander gezelschap verslyt.

Uw samentpraken zyn zo veellesfen voor my, die my for- (meren:
Hoe meer ik u zie, hoe meer ik begryp dat gy ons on-
eindig komt te surpasseren.

DE GRAAF.

„ Voor een Noordhollander is dat mannetje al van een goeden smaak.

LIGTHART.

Ik bid u dat gy my leert
Wat gy doet om zo beminlyk te zyn: daar is zo iets,
ik weet niet wat, dat my manqueert,
Ik kan het zo niet uitdrukken.

DE GRAAF.

Die *scavoir vivre* zal u weinig moeite geven,
Gy distingueert u reeds van andere Noordhollanders door
uw kleding, door uw manier van leven,
Gy hebt een goed fonds, een favorabel gevoelen van u
zelf, een houding, ja het bel air om kort te gaan.

LIGTHART.

Ik het bel air, myn Heer? gy kunt my niets vleijender
nog aangenaamer doen verstaau.
Ik heb altyd met zo veel yver daar na getracht, ik kan
myn blydschap niet betomen.

DE GRAAF.

Ik verzeker u, myn Heer, gy hebt gousty, gy hebt smaak,
gy zult verder komen.

Gy hebt een goed postuur, gy hebt gracie, *oui vous
avez fort bonne façon:*

Enfin gy hebt alle natuurlyke requisiten om getelt te
worden onder lieden van de bon ton.

Maar

30 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Maar de kunst moet u nog perfectioneeren.

LIGTHART

(leren?)

Maar waar in bestaat die kunst, en hoe kan ik die

DE GRAAF.

In kleinigheden, die men observeert; in bagatellen, die ons echapperen,

En haar agrement hebben, gelyk een zekere tournure met het hoofd; een mouvement met de hand;

Met de schouder; een grimlach, een opslag van het oog, dat teder is en galant.

Een bon mot op zyn tyd, een toon van de stem, een manier van te groeten,

Van te gaan, te zitten, te snuiven, eindelyk gebruik te maken van alle gelegtheden, die ons ontmoeten.

By exempel, permitteer my te zeggen dat gy uw hoed houd als een Comtoirknecht:

Zie my aan, zo gaat men in den Haag, zo dragen de Heeren van 't Hof den Hoed: zo, dat is recht.

LIGTHART.

Myn Heer, ik bedank u voor uw onderrichting, ik zal 'er op passen, dat wil ik u beloven,

Niets gaat de liefhebbery die ik voor de airs, de welleventheid en de Politesse heb, te boven.

DE GRAAF.

Al zagjes, myn Heer, loop u zelf niet voorby, laten wy, ais 't u belieft, die zaak met voorzigtigheid

Verhandelen: tusfchen de welleventheid, politesse en airs, is een groot onderscheid:

Men heeft welleventheid, men geeft zig airs, en men doet politesse:

By voorbeeld; een wellevend man, die zyn waereld verstaat (luister na myn lesse:

Want dit is het esfentiëele van de kunst) ik zeg dat zo een man welleventheid en politesse heeft

Voor anderen, op dat hy het respect en de egards, die hy voor hen bezit, te kennen geeft:

Hy

Hy zoekt die geenen, die hem superieur zyn, te behagen,
 en hunne achting te verkrygen.
 In gezelschappen zal hy niet als obligeante zaken zeg-
 gen, de onaangenaambheden zwygen.
 Hy leent de bonne grace aan dezen het oor, terwyl hy
 vriendelyk met den anderen discoureert,
 Dien stemt hy met een grimlach toe, terwyl hy met de-
 zen op een polite wyze disputeert.
 Hy zegt een *douceur* aan de Moeder, en doet door een
 lonk aan de dochter zyne liefde geloven;
 Doet hy iemand een dienst, de wyze op welke het ge-
 geschied, gaat den dienst ver te boven.
 Weigert hy iets, zyn refus is op zulk een beleefde en
 engageante wyze ingericht,
 Dat men zou denken voor de weigering zelve ten hoog-
 sten te zyn verplicht:
 Geeft gy zyn vrouw een visite, hy zal u tête a tête la-
 ten, en zig gracieus van daar begeven:
 Dit noemt men een man die zyn waereld verstaat, een
 man die weet te leven
 Na de ton.

L I G H T H A R T.

Dat is, na myn begrip, al een goed slag van een man;
 maar wat verstaat gy door de bon ton? ei zeg het

D E G R A A F.

(my.

Een ongegeneerde manier van leven, na zyn gousty,
 liber en vry.
 Zonder zig te stooren aan *qu'en dira t'on*: 's morgens
 gaat men aan het toilet van de Dames en met
 haar dejeuneren:
 's Middags uit eeten, 's avonds op 't concert of op een
 prié, en van daar met goed gezelschap souperen:
 Men moet zyn dag wel besteden, en niets doen als het
 geen vermaakt en amuseert.
 's Morgens kan men en negligé uitgaan, maar s'avonds
 moet men proper zyn geadjulleert.

Wilt

32 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Wilt gy by de Dames gezien zyn, moet gy geen flacons met odeurs vergeten,

En vooral uw garnitures en nipes uit Parys aanbieden, wyl onze Luitjes van geen gousty weten.

LICHTHART.

Dat zou men op zyn Enkhuusens een leven van vrolyke Fransje noemen; maar wat is nu een politesfe of compliment.

DE GRAAF.

By voorbeeld; iemand zal verkeerde politesfes doen, om dat hem de etiquettes van de Stad of het Hof niet zyn bekend.

Hy zal u met zyn complimenten asfommeren, en eeuwig ceremoniën maken:

Om u zyn achtig te betuigen, zal hy u, omhelzende, den rug doen kraken,

Of de vingers plat drukken: hy zal om u op de hoger hand, zo hy 't noemt, te doen gaan,

U blaauwe plekken in de armen nypen, ja zig liever dood laten slaan,

Of u door de deur floten, als dat hy het eerste binnen zou treden.

Dit noemt men beleefde lomtheid of lompe beleeftheden.

Wacht u daar voor al van.

LICHTHART.

Ik zal.

VYFTIENDE TONEEL.

DE GRAAF, LICHTHART, GERARD,
in 't verschiet.

I GERARD.

Ik heb myn Zoon overal Gezocht; maar ik zie hem daar by die Jonker: laat ons horen, waar over die samenspraak handelen zal.

LICHT-

L I G T H A R T.

Wat zyn Airs.

D E B A R O N.

En welgemaakt Man geeft zig Airs, om
 dat hy zig zelven kan behagen,
 En om andere een Idee te geven van het respect, dat
 men zyn persoon moet toedragen,
 Om hen te doen begrypen dat hy verdienste, rykdom,
 verstand en geboorte heeft,
 Dat hy zulks wel weet, en dieshalven begeert dat een
 ieder daar acht op geeft.
 Komt hy op de wandeling, hy stapt moedig met het
 hoofd in den nek, de eene hand aan den degen,
 De andere in den broeksband, even als of hy zeggen
 wilde tegen
 De geene die rondom hem zyn, „ Heeren, maak plaats,
 laat my eens voorbygaan,
 „ Ziet eens naar my, ben ik niet welgemaakt? heb ik geen
 goed Air, vind gy niet dat die kleëren my wel
 staan?
 „ En gy charmante Beautés die my met zo veel admiratie
 komt beschouwen,
 „ Zoud gy, my ziende, u wel van liefde kunnen onthouwen?
 Gaat hy langs straat en ziet iemand van kennis, die hem
 groet,
 Hy buigt met een zeker air de protection, als of hy zeg-
 gende wilde, „ 't is goed,
 „ Ik wensch u goeden dag, Mynheer, ik zal eens by ge-
 legenheid om u denken,
 „ En zo gy 't 'er naar maakt, ik beloof het u, ik zal u
 myn bescherming schenken.
 Komt hy op d'assemblée hy enfonceert zig in een feau-
 teuil in den hoek van den haart,
 De beenen over malkander, speelt met zyn voeten,
 streelt met de eene hand zyn baart,
 En schikt met de andere zyn jabot in order, hy neurit
 een air, en schynt zig zelven dus te onderhouden.

34 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

- „ Waarlyk ik zie 'er schilderachtig uit, myn gezicht verwekt liefde in alle vrouwen.
Komt hy by een Burgermeisje, dan is 't, „ ha! dag lieve Bruinerje, hoe vaart gy al, Zus?
„ Gy ziet 'er engelachtig uit, kom gaauw naast my zitten, geef my een kus.
„ Laat dat neusdoekje zo dicht niet toe zyn: foci, gy moet zo beschaamt niet wezen,
„ Dat staat veel te styf, laat ons familjaar leven, wil niet vrezē.
„ Gy draait uw hoofd om, gy schikt weg, gy krygt een kleur, is 't mooglyk dat men een man,
„ Als ik ben, om een gering faveur zo lang laat bidden, ik laat staan het weigren kan?
„ Myn onnozel Schaap! gy weet nog niet te leven, beschaamtheid is uit de mode, wil naar my horen.

LIGTHART.

Van dat onderwys wil ik my wel bedienen.

DE GRAAF.

Het geen ik daar zeg, komt sommige wat onbeschoft te voren,

Maar het is noodzakelyk, men moet toonen hoe veel men zig zelve acht, men moet zig wel voordoen,
En stout genoeg zyn om publiek te zeggen, „ ik heb hounding, ik heb verstand, ik heb hart, ik heb fatsoen.
De Waereld estimeert ieder tot dien prys, waarop hy zig zelve stelt; maar van alle fouten en gebreken
Die een man kan bezitten, is 'er geen die ik grover en detestabeler reken
Dan de zedigheit, die is het die de ware verdiensten verdooft en levendig begraaft,
De vrymoedigheid, parbleu! de vrymoedigheid is het, die ons met qualiteiten begaaft:
Die onze vivaciteit, die onze *savoir vivre* in 't daglicht stelt en doet leven.

311091

.00000

•253W

LIGT.

L I G H T H A R T.

Nu weet ik eerst regt wat airs zyn, ventre blaauw!
wat zal ik my al airs geven.

G E R A R D.

„Myn Zoon is vry goed aanneems voor die lesfen, en
dit is al een ftichtelyk onderhoud.

L I G H T H A R T.

Maar dewyl wy op dit stuk zyn, bid ik u, Mynheer, dat
gy my eens kortelyk ontvouwt
Wat hoedanigheden noodzaaklyk vereischt worden, om
een Man van de Waereld te zyn, dat wenschte
ik wel te horen.

D E G R A A F.

Men moet met een goede provisie van vertrouwenheid
en goede gedachten van zich zelve zyn geboren:
Met een natuurlyk penchant tot raillerie en medifance,
daar by
Een heerfchende smaak voor 't plaifir, ja zelf een beet-
je voor de ligmisfery:
Met een sterke trek voor de coquetterie, de wyn, de
Vrouwen, en 't fpele.

L I G H T H A R T.

De Hemel zy gedankt! hy kwam my rykelyk alle die
deugden mede te delen.

D E G R A A F.

Maar alle die qualiteiten zyn byna onnut, ja zo ik het
zeggen mag, niets waart,
Indien de natuur dezelve met geen byzondere gratie
heeft gepaart.
Men moet in alles een ongegeneertheid, goede smaak en
vivaciteit betonen:
Men moet aardig en badinant zyn, en om een bon mot
te zeggen, zyn besten vriend niet verfchonen.
Een bon mot gaat voor alles, ja als ik de keuze had,
ik zou met meerder vermaak
Op een gratieufe wyze een onbeleeftheid zeggen, als een
politelle doen, in een onbevallige smaak.

36 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Als men maar iets piquants, iets met agrement, iets
nieuws, iets aardigs weet te bedenken,
Heeft men zig aan de rede niet te bekreunen, het
spirituelle kan niet brilleren, zonder de rede
te krenken.

GERARD.

„Wat onbescheidenheid!

LIGHTHART.

My dunkt, Mynheer, dat 'er nog een voornaam
point of twee aan uw onderwys manqueert.

DE GRAAF.

En welke zyn die?

LIGHTHART.

Hoe men op een onbedwonge wyze liegt en
met de beste gratie vloekt en zweert.

DE GRAAF.

Die Idée is juste, niets kan meerder embellissement aan
de conversatie toebrengen,

Als op een gratieuze wyze, van tyd tot tyd, een waar-
schynlyk leugentje daar in te mengen:

Een energyque vloek, op zyn plaats en tyd gebruikt,
is mede van een byzondere kracht.

Schoon men het niet als in rusie of by 't spelen moet
appliceeren, en het by zommige, als reeds uit
de mode, werd veracht.

LIGHTHART.

O! in die twee kunsten ben ik Profesfor, die behoeft gy
my niet te leren,

Ik kan liegen dat ik zelf geloof dat het waar is, en om
her te bevestigen met de beste gratie zweren

By me Ziel, by me Sietera, by me Sjan, &cetera, en
vloeken, de deksel! pot dom! dat jou de duivel haat!

GERARD.

„Die ondengt.

DE GRAAF.

Foei, Mynheer, die vloeken zyn *du dernier bourgeois*, de
Schooljongens bekennt en van een lage taal,

Men

Men moet voor het minst op zyn Eer zweren, en geen
andere gebruiken als nieuwe en energieke vloeken.
De eerste reis dat ik u weerzie, zal ik meebrengen een
van de beste en leerzaamste boeken
Voor een jong Heer, namentlyk een verzameling van
vloeken, door een Oost-Indiesyaar opgesteld,
Dog na de nieuwste gousty verbeterd door een Kitmees-
ter van de Housfaren, die zyn gelt
Met spelen verloren had.

GERARD.

Myn gedult is ten eind, ik kan myn
gramschap niet inbinden.

LIGTHART.

De deksel! daar is myn Vader, ik dacht niet hem zo
dicht by ons te vinden.

GERARD, *schertzende tegen de Graaf.*

Veroorloof my, Mynheer! dat ik op de krachtigste
wyze myn dankbaarheid betoon,
Voor de goede en stichtelyke onderwyzingen, die gy
gegeven hebt aan myn Zoon.

tegen Ligthart.

En gy, myn Zoon! het is my lief dat ik zie, hoe gy uw
tyd gaat besteden.

LIGTHART *verlegen.*

Myn Vader, die Heer heeft de goedheid... my te le-
ren... de manier... de reden...

DE GRAAF.

Ja Mynheer, ik zal hem nog wel andere dingen leren,
daar gy niet

Kwalyk aan doen zoud, dat gy 'er u ook in onderwyzen liet.

GERARD, *tegens Ligthart.*

Gaat heen; ik zal u daadlyk eens andere lesfen geven.

38 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,
ZESTIENDE TONEEL.

DE GRAAF, GERARD.

DE GRAAF.
P arbleu! ik desfeer u, hem zo veel verstand en air
te geven in al uw leven,
Als ik in een quartier uurs gedaan heb.

GERARD.

Mynheer ik wenschte, eer wy verder gaan,
Te weten, wat gy verstand noemt, en waarin gy oor-
deelt het eigentlyk te bestaan.

DE GRAAF.

Ik begryp dat het verstand aan de ziel, even als de
houding aan het lighaam ten çieraad moet ver-
strekken,

En 'er dat brillante, dat bevallige, dat levendige, *je ne
sçais quoi*, in verwekken.

Ja ik oordeel, dat het voornamentlyk bestaat dat men
met veel woorden niets zegt.

En aan de minste kleinigheid een aardige draai geeft,
en een schyn van nieuwigheid aan de gemeenste
zaken hecht.

GERARD.

Zo gy dat verstand noemt, hebben wy het hier niet,
ja wy achten 't ons ten voordeel

Zulks niet te bezitten; maar verstaat gy door het ver-
stand een gezond oordeel....

DE GRAAF.

Ik ben niet dwaas genoeg om het verstand te verwar-
ren met het gezond oordeel, neen, Mynheer, ik
bid dat gy 't my vergeeft.

Het gezond oordeel, is niet anders als dat gemeen oor-
deel dat Jan en alle man heeft.

Maar het verstand komt alleen van Parys, dat is de
Moeder der fraaije verstanden:

Dat

Dat is om zo te spreken , de Stapel , het Magazyn
waar uit alle andere landen

Verzien worden : het verstand geeft ons van alles een
superficieele kennis en smaak ,

Dat maakt een man aangenaam , vif , beminlyk , ja het
vermaak

Der gezelschappen , met één woord een man naar de mo-
de ; het zogenaamt gezond oordeel daartegen wil
van alle zaken

Die het met de grootste nauwkeurigheid onderzoekt ,
en meent te verstaan , Mathematifche waarheden
maken .

Zulk een man is een last der gezelschappen , verveelend ,
pedant , een fimelaar ,

Met één woord een . . . .

GERARD.

Een Noordhollander wilt gy zeggen , niet waar ?

DE GRAAF.

Uit beleeftheid wilde ik het woord verzwijgen ; maar
gy hebt de spyker op den kop geflagen .

GERARD.

Dat is te zeggen , zo ik wel begyp uw manier van den-
ken , en het geen gy daar even hebt voorgedragen ,

Dat een Noordhollander gezond oordeel bezit , maar het
verstand mist .

DE GRAAF.

Ja .

GERARD.

En dat een Hagenaar , als gy , verstand heeft , maar
gezond oordeel ontbreekt .

DE GRAAF.

Zo is 't .

GERARD.

De Hagenaars hebben u veel verplichting voor die be-
fchryving ; maar nu moet gy my ook vergunnen ,
Dewyl gy zelve van het gezond oordeel afstaat , dat ik
met recht het verstand u zal weigeren kunnen .

DE GRAAF.

Quelle idee kunt gy my iets weigeren? het geen gy
zelve niet bezit.

GERARD.

Ik neem aan
U te bewyzen dat geen verstand zonder gezond oordeel
in rerum natura kan bestaan.

DE GRAAF.

In rerum natura, dat is een term die zeer naar de school-
geleertheid schynt te ruiken.

GERARD.

Mag dan, naar uw begrip, een fatzoenlyk man geen latyn-
sche spreekwys gebruiken,

Voorals men zaken verhandelt die Studie of geleert-
heid aangaan;

Daar gy, Jonkertjes, met gebroke frans (waar van ik twy-
fel of gy dezelve de helft wel zoud verstaan)

Onze Nederduitsche moedertaal, die in rykheid niet
hoeft te zwichten voor andere spraken,

Op een belachelyke wyze abraakt en onverstaanbaar durft
maken.

Maar dit overgeflagen, ik hou staande dat men door
het verstand het gezond oordeel behoort

Te verstaan, en dienvolgens.....

DE GRAAF.

Ach! Mynheer, wat begint gy? gy klampt
my met een argument aan boord.

GERARD.

Ik zal u bewyzen.

DE GRAAF.

Neen, Mynheer! men bewyst my niets,
ik ben niet te overtuigen.

GERARD.

Ik zal echter uw hartnekkigheid voor de kracht van my-
ne redenen doen buigen.

DE GRAAF.

Dat is een schoone diamant, hy is wel gemonteert, aparent is hy te Parys gezet.

GERARD.

Zie daar onze man van verstand, die door een wijse was. je in zyn raisonnement word belet,
Die zig met kleinigheden bezig houd, onder de verhandeling van ernstige zaken.

DE GRAAF.

Maar, Mynheer, bemerk gy niet dat ik op een polite wyze een einde zocht te maken
Van een redenvoering die my ennuicert?

GERARD.

Het gezond oordeel schynt u tot een last
Te strekken, en gy houd u niet op als met gekheden,
't welk aan geen verstandig man past.

DE GRAAF zingt.

*Sans l'amour & sans ses charmes,
Tout languit dans l'univers.*

GERARD.

Daar scheidt nog veel aan voor een jongman, die zig be-
roemt te verstaan de kunst van wél te leven:
Maar ik ben al te goed om my met zulk een gekskap in
redentwist te begeven.

DE GRAAF.

Al hoog genoeg, Mynheer! 't is billyk dat men zig rail-
lerende verweert,
Zo lang men ons op een polite wyze en met bon mots
attaqueert.
Maar als de impertinentie zo ver gaat, dat men ons be-
staat te honen,

Hy trekt zyn Degen.

Geven wy hier mede antwoord; allons, ik zal u tonen.

42 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,
ZEVENTIENDE TOONEEL.

DE GRAAF, GERARD, DE BARON.

DE BARON *grypende den Degen van den Graaf.*

Laat af, Mynheer! denk dat gy in Enkhuizen zyt,
daar men niet ongestraft den degen trekt.

DE GRAAF.

Parbleu! men zou my ennuieeren en ik zou 't niet mo-
gen zeggen, ik zou my zien begett
En gescholden, en zulks zou impunement geschieden;
neen, ik wil satisfactie hebben, al zou ik my op
de gantsche stad wreken.

GERARD.

Ik heb al myn bezadigtheid nodig om niet in rechtvaar-
dige gramschap te ontsteken.

DE BARON *tegen den Graaf.*

Bedwing uw drift, en bedenk waar gy zyt.

DE GRAAF.

Ik ga, want zo ik langer bleef, ik was
my zelve geen meester meer.

Adieu, indien gy hart hebt, zal ik u buiten de stad spre-
ken, versta je Noordhollands Heer.

ACHTTIENDE TONEEL.

DE BARON, GERARD.

DE BARON.

Ik vraag u vergiffenis voor hem, Mynheer, ik bid dat
gy de driften wilt verschonon,
Die een jonge losbol, die eerst uit zyn Moeders keuken
komt, u kwam betonen,
Die meent dat ieder zig na zyn zeden moet schikken,
en alle andere gewoontens veracht.

GE-

GERARD.

Mynheer! gy verwondert my ten hoogften.

DE BARON.

Waarom?

GERARD.

Om dat ik zo veel redelykheid en
beleeftheid van een Haagfche
Jonker niet had verwacht.

DE BARON.

Maar, Mynheer, hoe kunt gy door vooroordeel, 't welk geen
verftandig man past, zo een haatlyk vonnis vellen
Over alle Hagenaars, door hen in een graad, met zo een
jonge wildzanger te ftellen.

Geloof my, Mynheer, gy doet hen te kort, de Hage-
naars zyn zulke redelyke lieden als men ergens
vint,

En indien 'er al een verwaande onder loopt, wy zyn
zelve omtrent hunne dwaasheid niet verblind,

Maar de eerste om hen te befspotten, en zo wel als gy,
hunne fouten te verachten,

Wy hebben dat ongeluk gemeen met alle menfchen:
onder alle geflachten,

Onder alle ftaten en in alle fteden vint men lieden van
een bedurve fmaak: Mynheer!

Verlaat dan een vooroordeel, dat u ongelyk doet, en
onderwerpt het aan de Rede weêr.

GEEARD.

Wel aan, Mynheer, ik geef my over, ik bemerk hoe
veel macht dat de reden

Op ons gemoed heeft, als zy verzelt gaat met welle-
ventheid en bevalligheden:

Ik verzoek uw achting en vriendschap, dewyl gy reeds
van de myne meefter zyt.

DE BARON.

Gy had die reeds, Mynheer, permitteer my u te omhel-
zen, ik ben verblyd

44 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

De achting en vriendschap van een man van uwe Verdiensten te hebben verkregen:

De eer is te groot, om niet verheugt te zyn en te roemen op zo een heerlyke zegen.

GERARD.

Vaarwel, Mynheer, ik ben ten uitersten aangedaan over het geen gy my hebt gezegt.

NEGENTIENDE TONEEL.

DE BARON.

Dus krygen de menschen een opvatting tegens de inwoonders eener Stad, buiten reden en recht, Hoe verstandig en redelyk iemand mag zyn, is hy de vooroordeelen zyner geboorteplaats nog niet te boven.

TWINTIGSTE TONEEL.

DE BARON, LIZETTE.

LIZETTE.

Mynheer, weet gy wel met wien gy daar sprak?

DE BARON.

Met een zeer hups fatsoenlyk man zou ik geloven.

Dat is al wat ik 'er van weet.

LIZETTE.

Het was met den Vader van onze Mevrouw.

DE BARON.

Met den Vader van uw Mevrouw? dat is voor my een gelukkige ontmoeting.

LIZETTE.

Maar, zo ik vertrouw,

Niet voor den Graaf, die in zyn drift questie met mynheer heeft gekregen,

Hy is in groote boosheid vertrokken, en vertelde my dat hy hem voor den degen

Had

Had geëischt : is het niet fataal dat zulks juist moest
geschieden op een tyd dat Mevrouw reeds uit-
gewist had

Die kwade indrukfelen , die Mynheer tegens zyn persoon
en gedrag heeft opgevat ,

Daar hy gereed en bereid was om hem tot zyn Schoon-
zoon te verkiezen.

EEN-EN-TWINTIGSTE TONEEL.

DE BARON, LEONORE, LIZETTE.

DE BARON.
Wel nu , Mevrouw , hebt gy uwe keuze gedaan ? mag
ik op u hopen of moet ik u verliezen ?

LEONORE.

Mynheer , myn besluit is de wii van myn Vader alleen
Te volgen , dies moet gy , om my te verkrygen , met
hem spreken.

DE BARON.

Mevrouw , ik vlieg heen.

TWEE-EN-TWINTIGSTE TONEEL.

LEONORE, LIZETTE.

LIZETTE.
Wat doet gy , Mevrouw ?

LEONORE.

Niets , als het geen my de eer komt raden :
Ik was de vriendschap van myn Vader onwaardig , na
ik gehoord heb de daden

Die de Graaf heeft uitgerecht : dit laatste geval opent
my t'eenemaal het gezicht ,

Ik veracht hem zo veel hy verdient , en volg blindelings ,
schoon vrywillig , myn pligt.

DRIE.

46 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

DRIE-EN-TWINTIGSTE TONEEL.

LEONORE, LIZETTE, GERARD, DE BARON,
BOUKE GRIEN.

MYn Heeren, verschoon my, dat ik myne gedachten
niet kan verklaren
Dan in het byzyn van myn dochter, zy dient zelve te
kiezen, met wien zy wil paren.

VIER-EN-TWINTIGSTE TONEEL.

LEONORE, LIZETTE, GERARD, DE BARON,
BOUKE GRIEN, LIGTHART *boudende*
DE GRAAF *by de hand.*

MYn Vader, zie hier een Edelman die het grootste
berouw en verdriet
Betuigt, over het geen gebeurt is; hy is anders waarlyk
zo bescheiden en polit....

GERARD.
Zwyg wildzang, gy hebt zelf wel een voorspraak nodig,
en zoud beter doen voor u zelveu vergiffenis te
vragen.

DE GRAAF.
Mynheer, ik had de eer niet van u te kennen, ik bid...

GERARD.
Dit overgeflagen,
Ik wil myn Dochter niet dwingen, ik laat haar haare
keuze vry,

Ik zal alleen maar voordragen....

LEONORE.
Myn Vader verkies zelf: de Echtgenoot,
die gy my

Hebt

Hebt toegelegd, kan verzekert zyn dat hy my altoos zal behagen.

DE GRAAF.

Mevrouw gy risqueert my te verliezen: gy zult het u te laat beklagen.

GERARD.

Dewyl ik hier maar drie weken kan blyven en, ik voor myn vertrek gaarne u zag getrouwt,
Zal ik trachten een keuze te doen, die myner waardig is, en u niet berond.

De Graaf is een galant Heertje.

DE GRAAF.

Mynheer dat zyn notoire waarheden.

GERARD.

Maar hy maakt te weinig werk van bezadigtheid en de gezonde reden,

Die zo noodzaaklyk in het huwlyk zyn, dierhalven werd hy van my afgezeid.

tegen Bouke.

En gy, Mynheer, zyt bezadigt genoeg, maar bezit geen de minste welleventheid

Nog complaisance, en wyl de eendracht van Man en Vrouw zonder dat niet kan bestaan, zyn die zaken

Ten hoogften nodig, om een huwelyk gelukkig te maken, Neem dan niet kwalyk dat ik u voorby gaa, en den Heer Oversten verkies tot man

Voor myn Dochter, die by de welleventheid bezadigtheid voegt, en alles bezit wat haar geluk volmaken kan.

DE BARON.

Mynheer! gy maakt my de gelukkigste aller menschen; Maar myn heil is niet volmaakt, zo Mevrouw niet toestemt myne wenschen

En uwe goedheid.

LEONORE.

Twyfel aan myne toestemming in 't minste niet, myn Heer,

De

132786

48 DE HAGENAAR TE ENKHUIZEN,

Dewyl myn Vader tot myn echtgenoot verkoren heeft
een man, die ik oneindig waardeer,
En de hoogste achting der waereld toedrage...

DE BARON.

Deze betuiging komt de grootste vreugd
in my verwekken.

DE GRAAF.

Adieu, Madame! gy zyt meer gestraft dan ik : gy bemind
my, en ik ga vertrekken,

Je vous plains, vaarwel Heer Ligshart.

LIGTHART.

Eil vertrek niet zonder my, Mynheer,
Ik meen onder uw Compagnie dienst te nemen, op dat
ik in den Haag de wellevendheid leer.

BOUKE GRIEN.

Dag jimme, ik bin niet boos dat je my niet hebben
wuude:

Maar was de Officier ien frye Fries, geloof ik dat je
nooit beter Man krygen suude.

DE BARON.

Mynheer, gy overtuigt my dat 'er niets by een openhar-
tig en redelyk Hollander halen kan.

GERARD.

En gy doet my erkennen dat een wellevend en bedaart
Hagenaar is een onvergelykelyk man.

E I N D E.

